

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
------------------------	---

РОЗДІЛ 1. СТРАТЕГІЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ ЯК ПРЕДМЕТ МІЖНАРОДНОГО ВІЙСЬКОВОГО КОНТЕКСТУ	6
--	---

1.1. Феномен толерантності як соціогуманітарна проблема сучасності у міжнародному військовому вимірі	6
--	---

1.2. Класифікаційний лейтмотив пріоритетності щодо міжнародної військової толерантності	7
---	---

1.3. Духовний капітал мудрості як важливий критерій міжнародної військової толерантності	10
--	----

<i>Контрольні питання</i>	30
---------------------------------	----

<i>Теми рефератів</i>	30
-----------------------------	----

РОЗДІЛ 2. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ МІЖНАРОДНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ	31
--	----

2.1. Дипломатичний метод толерантності як шляхетність переговорів у міжнародному військовому контексті	31
--	----

2.2. Концептуальна модель геополітичних та геоекономічних інтересів у системі міжнародної військової толерантності	50
--	----

2.3. Феноменально-історичний метод сучасної кримської автономії у міжнародній військовій толерантності	63
--	----

2.3.1. Кримськотатарська проблема як самобутність кримського етносу у міжнародній військовій толерантності ..	65
---	----

2.4. Вестернізація як питання толерантності щодо адміністративно-правової норми регулювання державної політики в сучасних умовах глобальної кіберцивілізації	66
--	----

2.5. Диверсифікація як кодифіковано-цифрова система політико-правового управління у міжнародній військовій толерантності	75
--	----

<i>Контрольні питання</i>	82
---------------------------------	----

<i>Теми рефератів</i>	82
-----------------------------	----

РОЗДІЛ 3. МІЖНАРОДНА ВІЙСЬКОВА	
ТОЛЕРАНТНІСТЬ У ВОЄННИХ ПРАКТИКАХ	83
3.1. Глобальний імідж як вияв міжнародної військової толерантності: природоенергетичний ресурс серед країн світу та прогнози на майбутнє.....	83
3.2. Толерантність як формула мудрості у міжнародних торговельних війнах сучасності.....	95
3.3. Перспективи розвитку толерантності у міжнародних військових відносинах: патріотичні та професійні ідеї гуманізму контррозвідувального середовища на рівні особи, держави, суспільства	99
<i>Контрольні питання .....</i>	<i>108</i>
<i>Теми рефератів .....</i>	<i>108</i>
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	109

ПЕРЕДМОВА

Сучасна проблема міжнародної військової толерантності є проблемою формування толерантного суспільства, що здатне забезпечити модель гармонійного співіснування різних культур і традицій, а також створити ефективні засоби протидії ворожнечі в умовах світоглядного плюралізму. Адже сучасна людина і сучасний міжнародний світ потребує стриманості та поваги до іншого, до відмінностей, які панують у світі. За таких умов саме шляхетне виховання цієї чесноти з огляду ментально-кров'яних рецепцій мудрості на рівні особи, держави та фундаментального суспільства знань є актуальною проблемою сучасного досить плюралізованого і пронизаного протиріччями світу.

Тому ідея міжнародної військової толерантності полягає як мистецтво, риторичний діамант мудрого слова, що витікає з інтелектуального визнання ступеню свободи кожної людини та разом із тим — пов'язаності усіх людей у Добрі та Злі. Бо визнавши свободу людини ми тим самим маємо визнати її відкритість до добра і зла. Саме цю нездоланну основу життя людини можна подолати не насиллям, а якісною зміною вектору міжнародних зусиль у дипломатичному калейдоскопі шляхетних переговорів. Тому толерантність має стати стратегією майбутнього як імператив переваги життєдайних та миролюбних сил Добра над Злом. З цією метою ми маємо виборювати свої цінності. Захищати те, що є для нас святим — те, що ми мудрий народ як дух сивої давнини, який має шляхетну (благородну, рицарську, миролюбну тощо) культуру, при цьому зберігаючи національну ідентичність та її самобутність.

Від авторів

РОЗДІЛ 1. СТРАТЕГІЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ ЯК ПРЕДМЕТ МІЖНАРОДНОГО ВІЙСЬКОВОГО КОНТЕКСТУ

1.1. Феномен толерантності як соціогуманітарна проблема сучасності у міжнародному військовому вимірі

За кіберсучасних умов глобалізованого світу відбувається напружений пошук новітніх креативних ідей та шляхів розвитку людства, а також нових ціннісно-сміслових орієнтирів. Саме цей феноменальний пошук **міжнародної військової толерантності як вияв шляхетної конституції особистості на рівні держави та інформаційного сус-пільства знань** здійснюється у різних сферах людської культури — у філософії, мистецтві, праві, економіці, політиці, дипломатії, релігії, військовій справі тощо. При цьому, йдеться про фундаментальні засади людського існування, про напрацювання нових цінностей, нових смисложиттєвих орієнтирів, покликаних забезпечити стратегію виживання і прогрес людства (людей, людини). Толерантність від латині означає як: терпимість, поблажливість до когось чи чогось, а також як добровільне перенесення страждань, здатність стійко, без нарікань витримувати життєві негаразди. Толерантність не зводиться до терпимості, а означає і здатність сприймати погляди, звички, думки і вірування інших людей не схвалюючи їх при цьому.

У загальному розумінні толерантність визначається як моральне начало, що характеризує відношення до людини, яка належить до іншого етносу, нації, культурної традиції, релігійної конфесії. Згідно з Декларацією принципів толерантності ООН це феноменальне явище розглядається як активна позиція, що формується на основі визнання універсальних прав та основних свобод людини.

У цьому змісті передумови нової світоглядної орієнтації формуються всередині самої техногенної цивілізації, оскільки людство глобалізується, між собою зіштовхуються і вступають у діалог різні культурні традиції. Тому, саме *феномен міжнародної військової толерантності як багатогранне складне явище усвідомлює, що потрібно вчитись навчатись вести діалог істини як діамант мудрого слова*. При цьому, змінювати систему відліку, розглядати *толерантність як воєнно-оборонну культуру в дипло-*

матії шляхетних переговорів, а також віднаходити нові способи соціалізації людини, патріотичного виховання її в атмосфері поваги до досягнень різних культур, а також з цією метою посилювати аналітичну діяльність серед суб'єктів контррозвідувального середовища.

Крім того, на наш погляд, саме толерантна вимога архітектурного застосування безпеки як засобу протидії глобальним війнам (світових, локальних, регіональних, конфліктних угруповань, терактів тощо) передбачає знаходити консенсус. Адже за таких умов кіберсучасності локальні конфлікти небезпечні переростанням у глобальні, що і показує всьому світові російсько-українська війна, яка, на жаль, триває вже більше десяти років...

Тому, з огляду на це, **толерантний** пошук стратегій ненасильства — це не ефективно діючі побажання чи наміри, а парадигма виживання людства. При цьому, **стратегія толерантності** містить у собі трансформацію всієї структури цінностей техногенної цивілізації, оскільки варто переглянути сам ідеал сили і влади, панування над об'єктами, обставинами, соціальним середовищем. Розмірковуючи над «вихідними принципами, які б визначали моральні взаємовідносини між людьми», патріарх американської соціології Д. Белл дійшов висновку: «Єдиним правилом, на якому ще можна наполягати, залишається заборона на застосування сили для встановлення правил — хоч би якими були культурні чи релігійні відмінності між народами. У протилежному випадку нас очікує кінець цивілізації — принаймні в її відомому вигляді».

Адже міжнародний військовий інтерес до проблеми толерантності як морально-етичних уподобань ненасильства мають глибинний смисл у людській культурі, орієнтованих на розробку нової фундаментальної матриці цінностей. Саме це відбувається на зміну попереднім стратегіям виживання, властивих техногенній цивілізації.

1.2. Класифікаційний лейтмотив пріоритетності щодо міжнародної військової толерантності

Передумови як лейтмотив толерантності щодо стратегії ненасильства виникають не лише у сфері соціальних, військово-

політичних і духовних відносин між різними країнами і народами глобального світу. Не менш важливо, що ці передумови виявляються у сфері науково-технологічного прогресу, який є стрижневим ядром існування і розвитку техногенної цивілізації.

У цьому сенсі автори означеного посібнику зазначають, що важливо, щоб людство від менталітету техногенної цивілізації перейшло до нового переосмислення світу. Бо саме новий спосіб життя обов'язково має містити в собі стратегію ненасильства, миру, злагоди та справедливості. Адже насильницьке, грубе переоблаштування глобалізованого світу за моделями якоїсь однієї цивілізації може викликати катастрофічні наслідки для нього самого. Тому необхідні свідомі обмеження діяльності людей, орієнтовані на можливий вибір лише таких сценаріїв зміни світу, в яких забезпечуються стратегії виживання. Ці обмеження детермінуються не тільки об'єктивними знаннями про можливі лінії розвитку об'єктів, а й ціннісними структурами, розумінням добра, краси і самоцінності людського життя. Якщо цей новий світогляд з огляду толерантності є умовою виживання людства, то етику ненасильства, справедливості слід вважати фундаментальною.

У цьому розумінні в індійській філософській традиції світ — це живе тіло, живий організм і будь-які дії відносно нього потребують моральних підстав. Адже останні воєнні події в різних куточках планети, зокрема російсько-українська війна, довготривалий ізраїльсько-палестинський конфлікт, державний переворот у Сирії тощо піднімають гострі дискусії. Як саме і в який момент міжнародна спільнота має реагувати в разі випадку загрози воєнного екоциду чи гуманітарної катастрофи в тій чи іншій країні? Де межа державного суверенітету, коли відбувається демаркація кордонів у контексті ентропійних процесів їх невизначеності. Порушення таких кордонів дає право на міжнародне втручання. Проте, постає питання, а як уникнути подвійних стандартів у ставленні до маленьких країн та великих держав?

Для того, щоб принцип толерантності був прийнятий і функціонував, потрібні не тільки правові акти, а й культурні передумови, які не можна створити на замовлення. Сьогодні до ідеї толерантності «закрадається» новий сенс, а саме байдужість. Дедалі частіше ми помічаємо, що вимагають толерантності як байдужості, відсутності будь-якої позиції чи думки, а іноді трапля-

ється помічати в людях і поглядах. Прагнення толерантності в цьому значенні — це частина нашої гедоністичної культури, в якій справді все втрачає для нас своє значення. Це філософія життя без почуття відповідальності і без жодних переконань. Однак, це дуже шкідливий нонсенс; зневага до правди нищить нашу цивілізацію не менше, аніж фанатизм правди. Збайдужіла більшість розчищає поле для фанатиків, які завжди знайдуться в достатній кількості.

Крім того, міжнародна військова толерантність охороняється не стільки законом, як визнанням її за життєву норму. При цьому, **гостинність** як шляхетний образ культури у класифікаційній картині толерантності формується на основі традицій, обрядів, ритуалів, вірувань і тому виконує конструктивну роль, забезпечуючи єдність міжнародної спільноти. Саме природа гостинності розкривається за допомогою класифікаційної категорії у контексті міжнародна військова толерантність, що дозволяє охарактеризувати її типи в різні історичні епохи, відобразити специфіку форм просторово-часової конфігурації, зумовлену особливостями взаємодії з сусідніми народами, тобто етнокультурними контактами. Адже толерантне ставлення до гостя як представника іншого, чужого світу є вихідним принципом, основою гостинності як культурного контакту, взаємодії, спілкування, що забезпечує сприйняття та розуміння різноманіття культур міжнародного світу і постає як форма самовираження шляхетної конституції особистості. В гостинності як комунікативному феномені на особистісному рівні формується толерантне ставлення до чужого способу життя, здатність сприймати без агресії звичаї, почуття, ідеї, вірування, думки, особливості моделей поведінки інших людей з огляду ментально-кров'яних рецепцій мудрості.

Діалогічний консенсус як класифікаційний лейтмотив у толерантній моделі військових міжнародних відносин здатний обмежити егоцентризм, який потрібно виховувати, сприяє утвердженню відкритості в їх стосунках, містить можливість досягнення ціннісного універсуму культури іншого народу, повагу до її унікальності. За таких обставин надзвичайно важливим є вивчення міжнародного досвіду (ЄС, ОБСЄ, ПАРЄ, ООН тощо), подальша адаптація вітчизняного законодавства до норм міжнародного права, яке, на превеликий жаль, не працює на належному

рівні, виходячи із того, як путінсько-російський агресор напав на нашу рідну українську землю. Тому набуття високого рівня толерантності має бути стратегічним пріоритетом у зовнішній політиці України.

Так, наприклад, діяльність ЮНЕСКО, як спеціалізовану установу Організації Об'єднаних Націй, щодо налагодження міжкультурної взаємодії у світовому масштабі важко переоцінити. Це передбачає:

- установлення норм і стандартів, що містить у собі розробку міжнародних правових актів, узгодження їх з іншими агентствами ООН та профільними організаціями в галузі освіти, науки, культури;
- підтримку стратегій у справі розвитку й модернізації культурної політики та підходів держав-членів;
- розробка методологічних і наукових основ культурної політики;
- забезпечення, на фаховому рівні, держав-членів практичними знаннями у формі технічного співробітництва з метою розробки стратегій і проєктів;
- налагодження тісної взаємодії між підприємницькою діяльністю та сферою культури;
- ініціювання кампаній щодо конкретної допомоги країнам, обміну інформацією, публікацій спеціалізованого характеру;
- організація міжнародних незалежних міждисциплінарних порівняльних досліджень із урахуванням культурного фактора та передача отриманих результатів і рекомендацій особам, що приймають рішення;
- організація конференцій, форумів для обміну досвідом у реалізації політики та стратегії ЮНЕСКО.

1.3. Духовний капітал мудрості як важливий критерій міжнародної військової толерантності

Сьогодні на благо толерантного розвитку України необхідно усвідомити та науково обґрунтувати всі актуальні аспекти національного капіталу, зокрема, духовні джерела, рушійні сили тощо. Без цього неможлива практична діяльність системи цінніс-

них орієнтирів щодо забезпечення духовного капіталу, тобто розв'язання завдань, спрямованих на формування мудрого українського суспільства.

Так, насамперед, система культурних цінностей діалектично взаємодіє з економікою, соціальною системою і політикою як інтеграції суспільства. При цьому *культура* є одним із толерантних аспектів міжнародного життя суспільства, але вона виступає центрооб'єднуючим фактором, взаємопов'язуючи всі інші підсистеми соціальної життєдіяльності і забезпечуючи толерантну спільність людського існування. Так, взаємодія культури з економікою толерантно породжує «культуру праці», «ділову культуру», «господарчу етику», «культуру виробництва»; з політикою — «політичну культуру», «дипломатію», «культуру адміністративного менеджменту»; з соціальною системою — «культуру національних та міжнародних відносин», «культуру спілкування» тощо.

Однією із багатьох толерантних функцій культури як процесу і продукту духовного капіталу є вироблення і впровадження у суспільство таких толерантних елементів культури як: норми, знання, значення і символи. Зокрема, українські науковці на чолі з І. Надольним визначають культуру «... через систему цінностей та ідей, що слугують для регулювання поведінки членів певного соціуму» [62, с. 46].

З приводу толерантності мислитель Н. Смелзер трактує культуру як систему цінностей, уявлень про життя і кодів поведінки, яка є загальною для людей, які зв'язані певним способом життя [56, с. 57].

Дослідник А. Радугін вважає, що культура — це система колективно поділяємих смислів, символів, цінностей, переконань, візій і норм соціально-психологічної поведінки і орієнтирів взаємодії людей із середовищем існування, які вони виробляють в сумісному житті для підтримання певних структур діяльності і спілкування суспільства в цілому або притаманних конкретній групі людей [48, с. 78].

На нашу думку, толерантною особливістю цінностей культури в духовному капіталі феноменології мудрості є те, що вони виступають в суспільстві об'єднуючими, консолідуючими чинниками. Різним культурам притаманні різні цінності, бо кожний суспільний устрій встановлює, що є цінність, а що ні.